

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**Державний біотехнологічний
університет**

**Факультет менеджменту,
адміністрування та права**

**Кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського
спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін**

ЛЦЕНЗУВАННЯ Й АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**навчально-методичний посібник до самостійного
(дистанційного) вивчення дисципліни**

*для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти денної та заочної форм
навчання спеціальності 015 Професійна
освіта (аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові
технології)*

Харків - 2024

ЛЦЕНЗУВАННЯ Й АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

навчально-методичний посібник до самостійного
(дистанційного) вивчення дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти денної та заочної форм
навчання спеціальності *015 Професійна
освіта (аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові
технології)*

Затверджено
рішенням Науково-
методичної ради
факультету
МАП ДБТУ
Протокол № 1
від 17.09.2024 р.

УДК 378.1: 37.018.43

П 56

Схвалено на засіданні кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін ДБТУ
(протокол № 1 від 04.09.2024 р.)

*«Ліцензування й акредитація освітньої діяльності»:
навчально-методичний посібник до самостійного
(дистанційного) вивчення дисципліни для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та
заочної форм навчання спеціальності 015 Професійна
освіта (аграрне виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові технології)
уклад. М.С. Пономарьова, Н.М. Ніколаєнко – Харків:
ДБТУ, 2024 – 99 с.*

Рецензенти:

С.О. Васильєва – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди;

С.В. Станкевич – канд. с.-г. наук, доцент, завідувач кафедри, зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова Державного біотехнологічного університету.

© Пономарьова М.С., Ніколаєнко Н.М., 2024

ТЕМА 1. Нормативна база ліцензування освітньої діяльності закладів освіти різного рівня

Основні законодавчі акти, що регулюють ліцензування освітньої діяльності:

- Закон України "Про освіту" (визначає загальні принципи та підходи до ліцензування).
- Закон України "Про ліцензування видів господарської діяльності" (регламентує загальні положення ліцензування).
- Постанови Кабінету Міністрів України, які деталізують процедури ліцензування для освітньої сфери.

Критерії для отримання ліцензії:

- Матеріально-технічна база (відповідність стандартам навчального закладу).
- Кваліфікація викладацького складу (відповідність освітнім стандартам).
- Дотримання санітарно-гігієнічних вимог і норм безпеки.

Органи, що здійснюють ліцензування:

- Міністерство освіти і науки України (загальний контроль).

- Місцеві органи управління освітою (проведення перевірок).

Етапи процесу ліцензування:

- Подача заяви та необхідної документації.
- Перевірка відповідності закладу ліцензійним умовам.
- Отримання рішення про видачу або відмову у ліцензії.

Моніторинг дотримання ліцензійних умов:

- Планові та позапланові перевірки.
- Анулювання ліцензії у разі порушення умов.

Тестові питання

1. Що є основою для ліцензування освітньої діяльності?
 - a) Законодавство України
 - b) Внутрішні положення закладу освіти
 - c) Рішення місцевої громади
2. Який основний закон регулює освітню діяльність?
 - a) Закон України "Про освіту"

- b) Закон України "Про ліцензування видів господарської діяльності"
 - c) Закон України "Про підприємництво"
3. Хто проводить ліцензування закладів освіти?
- a) Органи місцевого самоврядування
 - b) Міністерство освіти і науки України
 - c) Кабінет Міністрів України
4. Що перевіряється під час ліцензування?
- a) Кількість студентів
 - b) Відповідність матеріально-технічної бази стандартам
 - c) Успішність випускників
5. Який документ видається після успішного ліцензування?
- a) Сертифікат
 - b) Ліцензія
 - c) Акт перевірки
6. Яка відповідальність закладу за порушення ліцензійних умов?
- a) Адміністративний штраф
 - b) Анулювання ліцензії

- c) Усне попередження
7. Яка тривалість дії ліцензії для закладів освіти?
- a) Безстроково
 - b) 5 років
 - c) 10 років
8. Що є підставою для позапланової перевірки ліцензії?
- a) Запит студента
 - b) Скарга від батьків
 - c) Виявлення порушень
9. Хто затверджує порядок ліцензування?
- a) Верховна Рада України
 - b) Кабінет Міністрів України
 - c) Міністерство освіти і науки України
10. Який документ є основним під час перевірки?
- a) Ліцензійні умови
 - b) Освітні програми
 - c) Навчальні плани
11. Що є метою ліцензування?
- a) Контроль над закладами освіти
 - b) Забезпечення якості освіти
 - c) Підвищення заробітної плати викладачів

12. Які документи подаються для отримання ліцензії?
- a) Освітні програми, статут, фінансові звіти
 - b) Лише статут закладу
 - c) Звіти про успішність студентів
13. Чи можна подавати документи для ліцензування онлайн?
- a) Так
 - b) Ні
 - c) Залежить від закону
14. Які заклади мають бути ліцензовані?
- a) Лише державні
 - b) Лише приватні
 - c) Усі заклади освіти
15. Чи може заклад освіти здійснювати діяльність без ліцензії?
- a) Так
 - b) Ні
 - c) У випадках, визначених законодавством
16. Хто здійснює контроль за дотриманням ліцензійних умов?
- a) Місцеві органи влади

- b) Міністерство освіти і науки України
 - c) Суд
17. Що є основним результатом перевірки?
- a) Рекомендації для покращення роботи
 - b) Рішення про відповідність ліцензійним умовам
 - c) Звіт для батьків
18. Що може бути підставою для анулювання ліцензії?
- a) Невиконання умов ліцензування
 - b) Погані відгуки студентів
 - c) Наявність боргів у закладу
19. Хто має право ініціювати перевірку ліцензії?
- a) Будь-який громадянин
 - b) Ліцензійний орган
 - c) Викладачі закладу
20. Як оновлюється ліцензія після закінчення строку її дії?
- a) Автоматично
 - b) Через повторну процедуру ліцензування
 - c) На основі річного звіту

ТЕМА 2. Започаткування та провадження освітньої діяльності у сфері повної загальної середньої освіти.

Особливості ліцензування закладів загальної середньої освіти:

- Вимоги до кількості класів і учнів.
- Наявність кваліфікованих педагогів.
- Забезпечення доступу до освіти всіх категорій учнів, включаючи осіб з особливими освітніми потребами.

Документація для ліцензування:

- Статут закладу.
- Освітня програма відповідно до державних стандартів.
- Документи, що підтверджують наявність матеріально-технічної бази.

Організація навчального процесу:

- Дотримання навчальних планів і програм.
- Забезпечення інклюзивного навчання.
- Створення умов для позашкільного розвитку.

Контроль якості освіти:

- Впровадження моніторингових систем.
 - Зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) як індикатор якості навчання.
- Виклики у започаткуванні діяльності:
- Недостатність фінансування.
 - Відсутність сучасних навчальних матеріалів.
 - Дефіцит педагогів із високою кваліфікацією.

Тестові питання

1. Який основний документ регулює діяльність закладів загальної середньої освіти?
 - a) Закон України "Про освіту"
 - b) Закон України "Про повну загальну середню освіту"
 - c) Закон України "Про вищу освіту"
2. Яка структура закладів загальної середньої освіти?
 - a) Базова школа
 - b) Початкова, базова та старша школа
 - c) Лише старша школа

3. Який тип навчального плану обов'язковий для використання у середній школі?
 - a) Державний стандарт освіти
 - b) Освітня програма закладу
 - c) Програма класного керівника
4. Хто є основним органом управління у закладах середньої освіти?
 - a) Місцевий відділ освіти
 - b) Дирекція школи
 - c) МОН України
5. Яка мета загальної середньої освіти?
 - a) Надання професійних знань
 - b) Формування ключових компетентностей
 - c) Підготовка до роботи
6. Який документ отримують учні після завершення навчання в базовій школі?
 - a) Атестат про базову середню освіту
 - b) Диплом молодшого спеціаліста
 - c) Сертифікат
7. Які умови необхідні для впровадження інклюзивної освіти?
 - a) Наявність педагогів із відповідною підготовкою

- b) Обладнання класів сучасною технікою
 - c) Створення додаткових навчальних груп
8. Який орган відповідає за контроль якості освіти у середній школі?
- a) Державна служба якості освіти
 - b) Міністерство фінансів
 - c) Верховна Рада України
9. Які особливості навчання у старшій школі?
- a) Спеціалізація навчання
 - b) Загальне навчання без профілізації
 - c) Тільки дистанційна форма
10. Що таке інституційний аудит у середній освіті?
- a) Зовнішній контроль якості освітнього процесу
 - b) Оцінювання роботи адміністрації школи
 - c) Атестація педагогічних працівників
11. Який компонент обов'язковий у програмах середньої освіти?

- a) Навчальні дисципліни з державного стандарту
 - b) Додаткові заняття за вибором учнів
 - c) Виключно спортивні заходи
12. Хто несе відповідальність за розробку освітніх програм для закладів середньої освіти?
- a) Міністерство освіти і науки України
 - b) Адміністрація закладу освіти
 - c) Учителі
13. Як здійснюється оцінювання учнів у середній школі?
- a) За допомогою бальної шкали
 - b) Лише за результатами тестів
 - c) Через письмові роботи
14. Що є ключовим завданням інклюзивного навчання?
- a) Забезпечення рівного доступу до освіти
 - b) Розширення навчальних програм
 - c) Скорочення навантаження на педагогів
15. Яка тривалість навчального року у закладі середньої освіти?

- a) 9 місяців
 - b) 10 місяців
 - c) 11 місяців
16. Які права мають батьки у процесі навчання учнів?
- a) Вибирати навчальні дисципліни
 - b) Вимагати зміни викладацького складу
 - c) Брати участь у плануванні освітнього процесу
17. Що є основою для фінансування закладів середньої освіти?
- a) Державний бюджет
 - b) Місцевий бюджет
 - c) Внески батьків
18. Який механізм забезпечує якість освіти у середніх школах?
- a) Інституційний аудит
 - b) Вибори адміністрації школи
 - c) Щорічна звітність
19. Який документ потрібен для відкриття закладу середньої освіти?
- a) Ліцензія
 - b) Договір із місцевими органами
 - c) Звіт про фінансування

20. Як заклад середньої освіти підтверджує свою відповідність стандартам?

- a) Через атестацію педагогів
- b) За допомогою акредитації
- c) Через інституційний аудит

ТЕМА 3. Започаткування та провадження освітньої діяльності у сфері фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти та післядипломної освіти для осіб з освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, з професійною професійно-технічною) освітою.

Вимоги до закладів професійної освіти:

- Наявність виробничих баз для практичного навчання.
- Співпраця з роботодавцями для формування актуальних програм навчання.
- Забезпечення рівня кваліфікації, визначеного освітнім стандартом.

Особливості фахової передвищої освіти:

- Орієнтація на здобуття професійних компетентностей.

- Можливість подальшого навчання у вищих навчальних закладах.

Лицензування післядипломної освіти:

- Вимоги до програм підвищення кваліфікації та перепідготовки.
- Залучення викладачів із практичним досвідом.

Інновації у професійній освіті:

- Впровадження дуальної форми навчання.
- Використання симуляторів і цифрових платформ для навчання.

Перспективи розвитку професійної освіти:

- Залучення інвестицій у матеріально-технічну базу.
- Розширення співпраці з міжнародними організаціями.
- Адаптація освітніх програм до вимог ринку праці.

Тестові питання

1. Що є основною метою фахової передвищої освіти?
 - a) Надання загальноосвітніх знань
 - b) Формування професійних компетенцій
 - c) Проведення наукових досліджень

2. Який документ підтверджує завершення фахової передвищої освіти?
 - a) Свідоцтво про середню освіту
 - b) Диплом фахового молодшого бакалавра
 - c) Сертифікат про проходження курсів
3. Хто регулює діяльність закладів фахової передвищої освіти?
 - a) Міністерство освіти і науки України
 - b) Державна служба зайнятості
 - c) Місцеві органи самоврядування
4. Що входить до освітніх програм фахової передвищої освіти?
 - a) Загальноосвітні дисципліни
 - b) Професійні дисципліни, практика
 - c) Виключно гуманітарні предмети
5. Який термін навчання у закладах фахової передвищої освіти?
 - a) 1-2 роки
 - b) 2-4 роки
 - c) 3-5 років
6. Що є метою професійно-технічної освіти?
 - a) Підготовка високо-

- кваліфікованих робітників
- b) Поглиблення теоретичних знань
 - c) Підготовка до вступу у ВНЗ
7. Які заклади можуть здійснювати професійно-технічну освіту?
- a) Лише державні навчальні заклади
 - b) Заклади, що мають відповідну ліцензію
 - c) Лише приватні навчальні центри
8. Що таке дуальна освіта?
- a) Навчання, що включає дистанційну та очну форму
 - b) Поєднання теоретичного навчання в закладі освіти з практикою на підприємстві
 - c) Освіта, яка надається в двох закладах одночасно
9. Які основні компоненти програм післядипломної освіти?
- a) Перекваліфікація та підвищення кваліфікації
 - b) Загальні лекції
 - c) Лише практичні заняття
10. Хто може бути слухачем програм післядипломної освіти?

- a) Лише особи з середньою освітою
 - b) Особи з вищою чи професійно-технічною освітою
 - c) Лише студенти закладів фахової передвищої освіти
11. Який документ отримує слухач після закінчення програми післядипломної освіти?
- a) Сертифікат про завершення навчання
 - b) Диплом магістра
 - c) Атестат про освіту
12. Як визначається успішність випускників закладів професійної освіти?
- a) Через їх працевлаштування
 - b) За кількістю дипломів, отриманих закладом
 - c) За рівнем успішності в теоретичних дисциплінах
13. Що є ключовим принципом організації професійно-технічної освіти?
- a) Практична спрямованість
 - b) Підготовка наукових кадрів
 - c) Формування навичок самостійного навчання

14. Який орган здійснює контроль за якістю професійної освіти?
- a) Міністерство освіти і науки України
 - b) Адміністрація закладу освіти
 - c) Органи місцевого самоврядування
15. Які форми навчання використовуються у професійно-технічній освіті?
- a) Очна, заочна, дистанційна
 - b) Лише очна
 - c) Лише заочна
16. Що є необхідним для відкриття закладу професійно-технічної освіти?
- a) Ліцензія на освітню діяльність
 - b) Дозвіл місцевих органів
 - c) Сертифікат відповідності
17. Які основні завдання виконують центри післядипломної освіти?
- a) Перепідготовка спеціалістів, підвищення їх кваліфікації
 - b) Підготовка молодих спеціалістів до ринку праці
 - c) Викладання загальноосвітніх дисциплін

18. Який термін навчання за програмами післядипломної освіти?
- a) Залежно від програми, від кількох тижнів до року
 - b) Лише один семестр
 - c) Три роки
19. Що є показником ефективності професійної освіти?
- a) Рівень працевлаштування випускників
 - b) Кількість студентів у закладі
 - c) Рівень оплати праці педагогів
20. Який документ є основою для проведення атестації у професійно-технічній освіті?
- a) Державний стандарт професійної освіти
 - b) Навчальний план закладу
 - c) Освітня програма регіонального рівня

Тема 4. Вимоги щодо започаткування та провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти та післядипломної освіти.

Нормативно-правова база:

- Закон України "Про вищу освіту" (регламентує вимоги до закладів вищої освіти).

- Порядок ліцензування освітньої діяльності (затверджений Кабінетом Міністрів України).

- Закон "Про професійний розвиток працівників" (вимоги до післядипломної освіти).

Вимоги до закладів вищої освіти:

- Наявність кваліфікованого науково-педагогічного складу.

- Забезпечення відповідної матеріально-технічної бази.

- Освітні програми, затверджені відповідно до державних стандартів.

Післядипломна освіта:

- Орієнтація на перепідготовку та підвищення кваліфікації.

- Гнучкість освітніх програм для врахування потреб слухачів.

- Впровадження короткострокових курсів та тренінгів.

Етапи започаткування освітньої діяльності:

- Розробка освітніх програм.

- Отримання ліцензії на провадження діяльності.
- Формування навчальних планів і організація навчального процесу.

Виклики у провадженні освітньої діяльності:

- Недостатнє фінансування.
- Відсутність сучасного обладнання.
- Невідповідність програм потребам ринку праці.

Тестові питання:

1. Який документ регулює порядок започаткування освітньої діяльності у сфері вищої освіти?
 - a) Закон України "Про освіту"
 - b) Закон України "Про вищу освіту"
 - c) Конституція України
2. Хто має право видавати ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти?
 - a) Міністерство фінансів
 - b) Міністерство освіти і науки України
 - c) Кабінет Міністрів України

3. Який із наведених критеріїв є обов'язковим для отримання ліцензії на освітню діяльність?
- a) Наявність кваліфікованого персоналу
 - b) Високий середній бал студентів
 - c) Кількість випускників школи
4. Який мінімальний рівень освіти необхідний для викладачів вищої освіти?
- a) Бакалавр
 - b) Магістр
 - c) Кандидат наук
5. Хто контролює дотримання ліцензійних вимог закладами вищої освіти?
- a) Органи місцевого самоврядування
 - b) Державна служба якості освіти
 - c) Кабінет Міністрів України
6. Що є підставою для припинення дії ліцензії на освітню діяльність?
- a) Зниження рейтингу університету
 - b) Порухення ліцензійних умов
 - c) Зміна ректора закладу
7. Який орган затверджує стандарти вищої освіти?
- a) Верховна Рада України

- b) Міністерство освіти і науки України
 - c) Президент України
8. Що включає акредитація освітньої програми?
- a) Оцінювання матеріально-технічної бази
 - b) Оцінювання академічної мобільності
 - c) Оцінювання якості освітніх послуг
9. Який строк дії ліцензії на освітню діяльність у сфері вищої освіти?
- a) 5 років
 - b) Безстроково
 - c) 10 років
10. Що є метою післядипломної освіти?
- a) Отримання другої вищої освіти
 - b) Підвищення кваліфікації або перекваліфікація
 - c) Поглиблення наукових знань
11. Яка форма навчання НЕ належить до форм післядипломної освіти?
- a) Дистанційна
 - b) Денна

- c) Самоосвіта
12. Хто несе відповідальність за якість наданих освітніх послуг?
- a) Викладачі
 - b) Заклад освіти
 - c) Міністерство освіти
13. Який документ визначає обсяг та зміст післядипломної освіти?
- a) Освітня програма
 - b) Річний звіт закладу освіти
 - c) Навчальний план
14. Що є основною вимогою до матеріально-технічної бази закладів вищої освіти?
- a) Наявність спортзалу
 - b) Забезпечення сучасним обладнанням
 - c) Наявність великої території
15. Які види професійного навчання здійснюються в межах післядипломної освіти?
- a) Підвищення кваліфікації та стажування
 - b) Викладання в школі
 - c) Проведення семінарів

16. Хто затверджує освітні програми у сфері післядипломної освіти?
- a) Міністерство юстиції України
 - b) Міністерство освіти і науки України
 - c) Кабінет Міністрів України
17. Що є підставою для відкриття нової спеціальності у закладі освіти?
- a) Попит на ринку праці
 - b) Бажання викладачів
 - c) Високий рейтинг закладу
18. Хто визначає кваліфікаційні вимоги до викладачів у закладах вищої освіти?
- a) Міністерство охорони здоров'я
 - b) Міністерство освіти і науки України
 - c) Державна служба статистики
19. Які документи підтверджують завершення післядипломної освіти?
- a) Атестат
 - b) Сертифікат або диплом
 - c) Трудова книжка
20. Який мінімальний термін навчання у сфері післядипломної освіти?
- a) 1 місяць
 - b) 6 місяців

с) 3 місяці

Тема 5: Основні засади та порядок проведення акредитації освітніх програм
Нормативна база акредитації:

Нормативна база акредитації освітніх програм. Акредитація освітніх програм є важливим механізмом забезпечення якості освіти. Процедура акредитації базується на таких основних нормативно-правових документах:

Конституція України

- Гарантує право громадян на якісну освіту (стаття 53).

Закон України "Про освіту"

- Визначає загальні принципи, структуру, ієрархію та механізми забезпечення якості освіти.
- Стаття 41: встановлює вимоги до забезпечення якості освітніх програм і визначає необхідність їх акредитації.

Закон України "Про вищу освіту"

- Основний закон, який регулює акредитацію освітніх програм у сфері вищої освіти.

- Стаття 24: визначає процедуру акредитації освітніх програм.

Стаття 27: закріплює повноваження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) у сфері акредитації.

Зазначає вимоги до стандартів вищої освіти та порядок затвердження освітніх програм.

Постанова Кабінету Міністрів України

- Постанова № 1187 від 30 грудня 2015 року (з останніми змінами) затверджує:
 - Порядок ліцензування освітньої діяльності;
 - Умови проведення акредитації освітніх програм.

Положення про Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО)

- Регулює діяльність агентства, яке проводить акредитацію освітніх програм.
- Визначає функції НАЗЯВО, включаючи:
 - Оцінювання якості освітніх програм;
 - Затвердження акредитаційних рішень.

Європейські стандарти та рекомендації із забезпечення якості освіти (ESG)

- Застосовуються як методологічна основа акредитації.
- Визначають ключові принципи забезпечення якості, такі як прозорість, підзвітність та безперервне покращення.

Локальні нормативні документи закладів освіти

- Положення про акредитацію освітніх програм, затверджені закладом освіти, що відповідають загальнодержавним вимогам.
- Інституційні стандарти та критерії.

Інші нормативні акти

- Закон України "Про ліцензування видів господарської діяльності".
- Закон України "Про фахову передвищу освіту" (для закладів фахової передвищої освіти).
- Закон України "Про післядипломну освіту" (для післядипломної освіти).

Ключові аспекти нормативної бази:

- Акредитація проводиться відповідно до встановлених стандартів вищої освіти.

- Національне агентство забезпечує контроль, незалежність і прозорість процедур.
- Результати акредитації відображаються в Єдиній державній електронній базі з питань освіти (ЄДЕБО).

Мета акредитації:

- Підтвердження відповідності освітніх програм державним стандартам.
- Забезпечення якості освіти та конкурентоспроможності випускників.
- Гарантування прозорості та відповідності потребам ринку праці.

Порядок акредитації:

- Підготовка закладом освіти звітної документації.
- Оцінювання програми експертною комісією.
- Відвідування закладу освіти експертами.
- Прийняття рішення щодо акредитації або рекомендацій для доопрацювання.

Критерії акредитації:

- Зміст освітньої програми.
- Кваліфікація науково-педагогічного складу.
- Матеріально-технічна база.

- Рівень забезпечення академічної доброчесності.

Виклики у процесі акредитації:

- Дефіцит ресурсів для оновлення програм.
- Недостатня інтеграція з міжнародними стандартами.
- Відсутність чітких критеріїв оцінки.

Тестові питання:

1. Який орган відповідає за акредитацію освітніх програм в Україні?
 - a) Міністерство освіти і науки України
 - b) Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО)
 - c) Верховна Рада України
2. Що є метою акредитації освітніх програм?
 - a) Збільшення кількості студентів
 - b) Забезпечення якості освіти та відповідності стандартам
 - c) Зниження вартості освітніх послуг

3. Який основний закон регулює акредитацію освітніх програм?
 - a) Закон України "Про освіту"
 - b) Закон України "Про вищу освіту"
 - c) Закон України "Про забезпечення якості освіти"
4. Який документ регламентує порядок акредитації?
 - a) Статут закладу освіти
 - b) Положення НАЗЯВО
 - c) Постанова Кабінету Міністрів України № 1187
5. На який термін зазвичай надається акредитація освітньої програми?
 - a) 1 рік
 - b) 5 років
 - c) 10 років
6. Що є підставою для відмови в акредитації освітньої програми?
 - a) Відсутність матеріально-технічної бази
 - b) Велика кількість студентів
 - c) Низький рівень академічної мобільності
7. Який орган здійснює контроль за дотриманням вимог акредитації?

- a) Рада ректорів
 - b) НАЗЯВО
 - c) Державна служба якості освіти
8. Що перевіряється під час акредитації?
- a) Кількість студентів у закладі освіти
 - b) Відповідність програми стандартам вищої освіти
 - c) Кількість спортивних заходів
9. Який міжнародний документ є основою акредитації освітніх програм?
- a) Європейська Хартія освіти
 - b) Європейські стандарти та рекомендації із забезпечення якості (ESG)
 - c) Болонська декларація
10. Хто приймає рішення про акредитацію програми?
- a) Міністр освіти і науки України
 - b) Експертна рада НАЗЯВО
 - c) Ректор закладу освіти
11. Яка інформація використовується під час акредитації?
- a) Дані про ринок праці
 - b) Звіти закладу освіти та результати оцінювання студентів

- с) Дані про спортивні досягнення студентів
12. Що є обов'язковою умовою акредитації?
- а) Наявність академічної мобільності
 - б) Відповідність програми державному стандарту
 - с) Високий рейтинг закладу освіти
13. Який документ заклад освіти подає на акредитацію?
- а) Ліцензія на освітню діяльність
 - б) Освітня програма та супровідні матеріали
 - с) Звіт про фінансову діяльність
14. Що відбувається, якщо освітня програма не проходить акредитацію?
- а) Програма закривається
 - б) Програма продовжує працювати, але з обмеженнями
 - с) Нічого
15. Хто може бути експертом під час акредитації?
- а) Викладачі інших університетів
 - б) Представники студентського самоврядування

- с) Усі вищезазначені
16. Що є критерієм успішної акредитації?
- а) Наявність студентських гуртків
 - б) Відповідність програми державним та міжнародним стандартам
 - с) Висока зарплата викладачів
17. Який підхід використовується під час акредитації?
- а) Процесно-орієнтований підхід
 - б) Рейтинговий підхід
 - с) Статистичний підхід
18. Яка форма звітності є обов'язковою після акредитації?
- а) Річний звіт до НАЗЯВО
 - б) Відгуки студентів
 - с) Звіт про працевлаштування випускників
19. Які програми НЕ потребують акредитації?
- а) Програми підвищення кваліфікації
 - б) Програми бакалаврату
 - с) Програми магістратури

20. Чи може акредитація бути відкликана?
- a) Ні
 - b) Так, у разі порушення ліцензійних умов
 - c) Лише за рішенням суду

Тема 6. Структура і зміст освітніх програм (ОП)

Освітня програма (ОП) це система освітніх компонентів, організованих у логічній послідовності, яка визначає зміст і результати навчання для здобувачів освіти. Вона регламентує підготовку студентів та їх відповідність державним і міжнародним стандартам.

Загальна характеристика освітньої програми

- Назва програми - відображає основний напрям підготовки студентів.
- Рівень освіти - бакалаврат, магістратура, докторантура тощо.
- Кваліфікація - визначає здобуту спеціальність та рівень професійної підготовки.

- Обсяг програми - кількість кредитів ECTS (для бакалаврату - 180-240 кредитів, для магістратури - 90-120 кредитів).

Профіль освітньої програми

- Короткий опис освітньої програми, що включає:

- Назву програми.
- Галузь знань (наприклад, освіта, економіка, технічні науки тощо).
- Рівень освіти (бакалавр, магістр, доктор філософії).
- Спеціальність та освітню кваліфікацію.
- Орієнтацію програми (академічна чи професійна).

Основні складові освітніх програм:

- Освітні компоненти (обов'язкові та вибіркові дисципліни).
- Практична підготовка (стажування, практика, лабораторні роботи).
- Завершальні елементи (курсіві роботи, дипломні проекти, державна атестація).

Освітні компоненти програми

- Складові, які визначають зміст освіти, включаючи:

- **Обов'язкові компоненти (базові дисципліни):** курси, які забезпечують фундаментальні знання та навички у галузі.

- **Вибіркові компоненти:** дисципліни, що студент обирає з запропонованого переліку.

- **Практична підготовка:** стажування, лабораторні роботи, виробничі практики тощо.

Мета освітніх програм:

- **Формування професійних компетентностей.**

- **Підготовка до реальної професійної діяльності.**

- **Забезпечення академічної мобільності студентів.**

Принципи розробки освітніх програм:

- **Відповідність державним стандартам освіти.**

- **Інтеграція сучасних тенденцій та інновацій.**

- **Збалансованість теоретичних і практичних компонентів.**

Вимоги до змісту ОП:

- **Чіткість визначення результатів навчання.**

- Узгодженість із запитами роботодавців.
- Можливість адаптації до індивідуальних потреб студентів.

Виклики у розробці ОП:

- Динамічні зміни на ринку праці.
- Необхідність впровадження цифрових технологій.
- Інтеграція з міжнародними освітніми стандартами.

Компетентності випускників

- Зміст програми повинен забезпечувати розвиток таких компетентностей:
 - Загальні компетентності: здатність до навчання, критичне мислення, комунікація, етика, робота в команді.
 - Фахові компетентності: знання та навички, специфічні для певної спеціальності.

Результати навчання

- Опис того, що здобувач освіти зможе знати, розуміти і виконувати після завершення навчання:
 - Знання (засвоєння теоретичного матеріалу).
 - Уміння (практичне застосування знань).

- Навички (здатність виконувати завдання у професійній сфері).

Навчальний план

- Документ, який структуровано визначає:
 - Перелік дисциплін.
 - Обсяг навчальних годин і кредитів (ECTS).
 - Розподіл дисциплін за семестрами.

Методи навчання та викладання:

Традиційні методи:

- Лекції: Подання теоретичного матеріалу викладачем для великої аудиторії.
- Семінари: Обговорення, аналіз і поглиблення знань з теми, отриманих під час лекцій.
- Практичні заняття: Застосування знань у конкретних ситуаціях, виконання практичних завдань.

Інтерактивне навчання:

- Групові проєкти: Співпраця студентів у командах для виконання спільного завдання.
- Дискусії: Обговорення проблемних питань, що сприяє розвитку критичного мислення.

- Метод кейсів: Аналіз реальних або змодельованих ситуацій для пошуку рішень.
- Ігрові методи: Використання рольових ігор, симуляцій для відтворення реальних умов.

Дослідницькі методи:

- Проєктно-орієнтоване навчання: Виконання студентами дослідницьких проєктів.
- Експериментальна діяльність: Проведення експериментів у лабораторних умовах або в полі.

Технології змішаного навчання:

- Дистанційне навчання: Використання онлайн-платформ, відеолекцій, електронних курсів.
- Фліп-клас: Попереднє вивчення матеріалу студентами самостійно (наприклад, за відео), а в аудиторії — його обговорення та практичне застосування.
- Електронні симуляції: Використання віртуального навчального середовища для відтворення складних процесів.

Індивідуалізоване навчання:

- Самостійне опрацювання матеріалів: Виконання завдань студентами на основі рекомендованої літератури.
- Тьюторський супровід: Індивідуальні консультації для коригування процесу навчання.

Тестові питання

1. Що таке освітня програма (ОП)?
 - а) Комплекс дисциплін для студентів.
 - б) Сукупність документів, що регулюють освітній процес.
 - в) Система освітніх компонентів, спрямована на здобуття компетентностей.
2. Який документ регулює структуру освітніх програм в Україні?
 - а) Закон України "Про вищу освіту".
 - б) Конституція України.
 - в) Кодекс законів про працю.
3. Яка мінімальна кількість кредитів ECTS передбачена для бакалаврської програми?
 - а) 120 кредитів.

- b) 180 кредитів.
 - c) 240 кредитів.
4. Що таке компетентність у контексті освітньої програми?
- a) Здатність застосовувати знання та навички на практиці.
 - b) Обсяг знань студента.
 - c) Список обов'язкових дисциплін.
5. Що входить до структури освітньої програми?
- a) Дисципліни, практика, контроль.
 - b) Лише лекції та практичні заняття.
 - c) Матеріально-технічне забезпечення.
6. Що відображає програма результатів навчання?
- a) Кількість вивчених дисциплін.
 - b) Рівень знань, умінь та навичок студента після завершення програми.
 - c) Перелік викладачів, які ведуть курс.
7. Хто розробляє освітню програму?
- a) Міністерство освіти і науки України.

- b) Заклади вищої освіти.
 - c) Роботодавці.
8. Який документ підтверджує виконання освітньої програми?
- a) Сертифікат.
 - b) Диплом.
 - c) Аттестат.
9. Що включають обов'язкові компоненти ОП?
- a) Спеціальні дисципліни, практику, дипломну роботу.
 - b) Лише вибіркові дисципліни.
 - c) Семінари та екскурсії.
10. Що є вибірковими компонентами освітньої програми?
- a) Дисципліни, які студенти можуть обрати з визначеного переліку.
 - b) Предмети, які викладаються всіма викладачами.
 - c) Індивідуальні консультації.
11. Скільки кредитів ECTS передбачено для магістерської програми?
- a) 60–90 кредитів.
 - b) 90–120 кредитів.
 - c) 120–150 кредитів.

12. Що таке академічна мобільність?
- a) Навчання в іншому закладі освіти або країні.
 - b) Навчання за дистанційною формою.
 - c) Зміна спеціальності під час навчання.
13. Який основний документ визначає зміст навчальної дисципліни?
- a) Робоча програма дисципліни.
 - b) Навчальний план.
 - c) Освітня програма.
14. Що є складовою підсумкової атестації?
- a) Екзамени та заліки.
 - b) Дипломна робота або кваліфікаційний іспит.
 - c) Контрольна робота.
15. Хто затверджує освітні програми?
- a) Вчена рада закладу освіти.
 - b) Міністерство фінансів.
 - c) Ректор університету.
16. Що означає "галузевий стандарт освіти"?
- a) Рекомендації з працевлаштування.

- b) Вимоги до змісту і результатів навчання для певної спеціальності.
 - c) Правила поведінки студентів.
17. Яка мінімальна частка вибіркових дисциплін у освітній програмі?
- a) 10%.
 - b) 25%.
 - c) 50%.
18. Що таке практична підготовка в структурі ОП?
- a) Вивчення теоретичних дисциплін.
 - b) Навчання за кордоном.
 - c) Стажування або виробнича практика.
19. Що враховується при розробці освітніх програм?
- a) Потреби ринку праці.
 - b) Кількість вступників.
 - c) Рейтинг закладу освіти.
20. Яка система використовується для обліку навчального навантаження?
- a) Болонська кредитна система ECTS.
 - b) Національна шкала.
 - c) Рейтингова система.

Тема 7. Критерії оцінювання якості ОП. Складання самозвіту ОП. Сертифікація педагогічних працівників

Критерії оцінювання якості освітніх програм (ОП)

Нормативна база для оцінювання якості ОП:

- Закон України "Про вищу освіту".
- Рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
- Європейські стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості освіти (ESG).

Основні критерії якості ОП:

1. Академічна доброчесність:
 - Дотримання принципів чесності у викладанні та навчанні.
 - Запобігання плагіату у наукових роботах студентів.
2. Зміст освітньої програми:
 - Відповідність державним стандартам освіти.
 - Чітке визначення очікуваних результатів навчання.
 - Збалансованість між теоретичними і практичними компонентами.
3. Навчальне середовище:

- Забезпечення матеріально-технічної бази.
 - Використання сучасних технологій навчання.
 - Наявність доступу до освітніх ресурсів (бібліотек, електронних баз даних).
4. Кваліфікація викладачів:
- Відповідність науково-педагогічного складу вимогам програми.
 - Постійне підвищення кваліфікації викладачів.
5. Академічна мобільність студентів:
- Можливості для участі у міжнародних обмінах.
 - Визнання кредитів, отриманих за межами закладу освіти.
6. Взаємодія з ринком праці:
- Участь роботодавців у розробці ОП.
 - Стажування та практики на підприємствах.

Виклики в оцінюванні якості ОП:

- Швидка зміна вимог ринку праці.

- Недостатність ресурсів для впровадження інновацій.
- Обмежений доступ до міжнародних практик.

Складання самозвіту освітньої програми

Мета самозвіту ОП:

- Надати всебічну інформацію про відповідність програми державним стандартам.
- Оцінити сильні та слабкі сторони програми.
- Сформувати пропозиції для вдосконалення.

Основні розділи самозвіту:

Загальна інформація:

- Назва програми, рівень освіти, спеціальність.
- Тривалість програми та кількість кредитів.

Опис структури програми:

- Обов'язкові та вибіркові компоненти.
- Баланс теоретичних і практичних занять.

Очікувані результати навчання:

- Знання, вміння, навички, які отримують студенти.
- Компетенції, які відповідають запитам ринку праці.

Навчальний процес:

- Методи і форми викладання.
- Інструменти для оцінювання успішності студентів.

Ресурсне забезпечення:

- Матеріально-технічна база.
- Освітні ресурси.

Кваліфікація викладацького складу:

- Рівень освіти та досвід викладачів.
- Підвищення кваліфікації викладачів.

Аналіз результатів:

- Досягнення студентів (наукові роботи, участь у конкурсах).
- Зворотний зв'язок від роботодавців.

Плани вдосконалення:

- Пропозиції щодо оновлення змісту програми.
- Впровадження нових технологій навчання.

Рекомендації щодо складання самозвіту:

- Використовувати чіткі та зрозумілі формулювання.
- Підтверджувати дані статистикою та фактами.
- Включати інформацію про взаємодію з роботодавцями та студентами.

Значення самозвіту для забезпечення якості ОП

Забезпечення прозорості:

- Надання достовірної інформації всім зацікавленим сторонам.

Самооцінка та вдосконалення:

- Виявлення сильних і слабких сторін програми.
- Формування плану вдосконалення.

Підтримка акредитації:

- Підготовка до акредитації освітньої програми.

Підвищення якості освіти:

- Оцінка відповідності програми сучасним стандартам та викликам ринку праці.

Тестові питання 1

1. Що є метою оцінювання якості освітніх програм?

- a) Збільшення кількості вступників.
 - b) Забезпечення відповідності стандартам освіти.
 - c) Підвищення рейтингу закладу освіти.
2. Хто проводить оцінювання якості ОП?
- a) Вчена рада закладу освіти.
 - b) Експертна комісія або НАЗЯВО.
 - c) Викладачі кафедри.
3. Що є основним критерієм якості освітньої програми?
- a) Відповідність програмним результатам навчання.
 - b) Високий рівень фінансування програми.
 - c) Кількість студентів.
4. Який міжнародний документ встановлює критерії оцінювання якості?
- a) Європейська хартія освіти.
 - b) Європейські стандарти та рекомендації із забезпечення якості (ESG).
 - c) Болонська декларація.
5. Що перевіряється під час оцінювання якості ОП?
- a) Матеріально-технічна база.

- b) Програмні результати навчання, компетентності, ресурси.
 - c) Рівень студентського самоврядування.
6. Яка основна мета складання самозвіту ОП?
- a) Продемонструвати відповідність ОП встановленим стандартам.
 - b) Розкрити досягнення викладачів.
 - c) Підготувати матеріали для вступників.
7. Що обов'язково має включати самозвіт освітньої програми?
- a) Відгуки студентів та викладачів.
 - b) Опис цілей, результатів навчання та критеріїв оцінювання.
 - c) Список дисциплін.
8. Який термін дії акредитації освітньої програми?
- a) 5 років.
 - b) 7 років.
 - c) 10 років.
9. Що означає "програмні результати навчання"?
- a) Загальна кількість дисциплін у програмі.

- b) Те, що студент має знати, вміти та розуміти після завершення навчання.
 - c) Результати вступних іспитів.
10. Яка роль студентів у оцінюванні ОП?
- a) Пасивна участь у навчанні.
 - b) Надання зворотного зв'язку щодо якості програми.
 - c) Вплив на вибір викладачів.
11. Що є ключовим етапом підготовки до акредитації ОП?
- a) Проведення додаткових занять.
 - b) Складання самозвіту програми.
 - c) Вибір вибіркових дисциплін.
12. Хто може бути експертом під час оцінювання ОП?
- a) Викладачі інших ЗВО.
 - b) Роботодавці та студенти.
 - c) Усі вищезазначені.
13. Які ресурси оцінюються для визначення якості ОП?
- a) Фінансова підтримка та матеріальна база.
 - b) Лише кваліфікація викладачів.
 - c) Рівень наукових досліджень.

14. Що є важливим фактором для забезпечення академічної доброчесності в ОП?
- a) Наявність відповідної політики в закладі освіти.
 - b) Високий рівень академічної мобільності.
 - c) Використання сучасних підручників.
15. Що включає аналіз програмних результатів навчання?
- a) Оцінювання відповідності результатів потребам ринку праці.
 - b) Порівняння кількості годин між дисциплінами.
 - c) Перевірку відвідуваності лекцій студентами.
16. Що є ключовою вимогою до складання самозвіту ОП?
- a) Дотримання структури, затвердженої НАЗЯВО.
 - b) Включення рекомендацій викладачів.
 - c) Надання лише позитивних результатів програми.

17. Яка роль роботодавців у оцінюванні ОП?
- a) Участь у складанні навчальних планів та оцінювання результатів навчання.
 - b) Надання фінансової допомоги.
 - c) Участь у лекціях.
18. Який документ слід використовувати під час складання самозвіту ОП?
- a) Стандарти вищої освіти.
 - b) Закон України "Про освіту".
 - c) Конституція України.
19. Як перевіряється відповідність освітньої програми потребам ринку праці?
- a) Проведення опитування роботодавців.
 - b) Відвідування студентами конференцій.
 - c) Аналіз навчальних дисциплін.
20. Який показник оцінюється для перевірки ефективності ОП?
- a) Відсоток працевлаштованих випускників за фахом.

b) Рівень участі студентів у культурних заходах.

c) Кількість викладачів у програмі.

Сертифікація педагогічних працівників: поняття та мета

Сертифікація педагогічних працівників – це процедура оцінювання професійної компетентності вчителів, яка підтверджує відповідність їхньої кваліфікації сучасним вимогам освіти.

Мета сертифікації:

- Підвищення якості освіти через забезпечення високого рівня кваліфікації педагогів.
- Мотивація вчителів до професійного розвитку та самовдосконалення.
- Впровадження інновацій у педагогічну діяльність.

Нормативно-правова база сертифікації

Основні документи:

- Закон України "Про освіту".
- Закон України "Про повну загальну середню освіту".

- Постанови Кабінету Міністрів України щодо сертифікації педагогічних працівників.

Регуляторні органи:

- Міністерство освіти і науки України (МОН).
- Український центр оцінювання якості освіти (УЦОЯО).
- Місцеві органи управління освітою.

Процедура сертифікації

Етапи сертифікації:

1. Реєстрація педагогічних працівників:
 - Добровільна участь.
 - Подання необхідних документів через офіційний портал.
2. Проходження тестування:
 - Комп'ютерне тестування на знання освітніх стандартів і педагогічної методології.
3. Оцінювання практичної діяльності:
 - Відеофіксація уроків або практичних занять.
 - Аналіз методів і форм роботи з учнями.
4. Завершальний етап:
 - Узагальнення результатів.

- Видача сертифікатів педагогам, які успішно пройшли сертифікацію.

Критерії оцінювання педагогічних працівників

1. Професійні компетентності:

- Знання освітніх програм і методик викладання.
- Здатність адаптувати навчальний матеріал до потреб учнів.

2. Результати діяльності:

- Успішність учнів за результатами навчання.
- Рівень залученості учнів до навчального процесу.

3. Інноваційна діяльність:

- Використання сучасних технологій у навчанні.
- Впровадження нових методик викладання.

4. Комунікативні навички:

- Здатність ефективно взаємодіяти з учнями, батьками та колегами.
- Управління навчальним процесом.

Переваги сертифікації

- Професійне визнання: Сертифікат є підтвердженням високого рівня кваліфікації педагога.

- Кар'єрний розвиток: Сертифікація може сприяти підвищенню категорії чи посаді.
- Матеріальні стимули: У деяких випадках педагоги, які успішно пройшли сертифікацію, отримують надбавки до заробітної плати.
- Особистісний розвиток: Сертифікація мотивує педагогів до вдосконалення професійних навичок.

Виклики сертифікації

- Складність проходження: Не всі педагоги готові до сучасних вимог.
- Обмежений доступ до ресурсів: У деяких регіонах можуть бути труднощі з доступом до необхідних матеріалів чи обладнання.
- Фінансові та часові витрати: Підготовка до сертифікації може вимагати значних зусиль.

Перспективи вдосконалення сертифікації

- Впровадження онлайн-платформ для підготовки педагогів.
- Розширення матеріальної підтримки педагогів, які проходять сертифікацію.
- Підвищення прозорості процедури оцінювання.

- Інтеграція міжнародних практик у процес сертифікації.

Сертифікація педагогічних працівників є важливим інструментом підвищення якості освіти. Вона сприяє професійному розвитку педагогів, впровадженню інновацій у навчальний процес і забезпеченню конкурентоспроможності освітньої системи України. Для успішної реалізації сертифікації необхідно враховувати сучасні виклики та перспективи вдосконалення цієї процедури.

Тестові питання 2

1. Що таке сертифікація педагогічних працівників?
 - a) Процес підтвердження відповідності кваліфікації педагогів.
 - b) Підвищення кваліфікації викладачів.
 - c) Організація конкурсів серед педагогів.
2. Який орган в Україні відповідає за проведення сертифікації педагогів?
 - a) Міністерство освіти і науки України.

- b) Державна служба якості освіти.
 - c) Верховна Рада України.
3. Яка основна мета сертифікації педагогічних працівників?
- a) Підвищення престижу професії.
 - b) Оцінювання професійних компетентностей вчителів.
 - c) Нагородження кращих викладачів.
4. Для яких педагогічних працівників обов'язкова сертифікація?
- a) Для вчителів початкових класів.
 - b) Для викладачів вищих навчальних закладів.
 - c) Для вихователів дитячих садків.
5. Скільки етапів включає процедура сертифікації педагогів?
- a) Один етап.
 - b) Два етапи.
 - c) Три етапи.
6. Який документ отримує педагог після успішної сертифікації?
- a) Сертифікат про відповідність кваліфікації.
 - b) Диплом про підвищення кваліфікації.

- с) Грамоту.
7. Що є основним критерієм успішного проходження сертифікації?
- а) Відгуки батьків учнів.
 - б) Демонстрація професійних компетентностей.
 - с) Досвід роботи понад 10 років.
8. Який додатковий бонус отримують педагоги після успішної сертифікації?
- а) Підвищення зарплати на 20%.
 - б) Зниження навантаження.
 - с) Додаткова відпустка.
9. Хто має право брати участь у сертифікації?
- а) Лише викладачі з досвідом роботи понад 5 років.
 - б) Усі вчителі початкових класів.
 - с) Вчителі, які добровільно подали заяву.
10. Що перевіряється на першому етапі сертифікації?
- а) Теоретичні знання педагогів.
 - б) Відгуки батьків та учнів.
 - с) Рівень освітніх матеріалів.

11. Який етап сертифікації включає практичне спостереження за роботою педагога?
- a) Перший.
 - b) Другий.
 - c) Третій.
12. Який орган відповідає за оцінювання практичної діяльності педагогів під час сертифікації?
- a) Комісія закладу освіти.
 - b) Державна служба якості освіти.
 - c) Відділ кадрів школи.
13. Як часто педагогічний працівник може проходити сертифікацію?
- a) Один раз на рік.
 - b) Раз на три роки.
 - c) Лише після змін у законодавстві.
14. Чи є сертифікація педагогів обов'язковою?
- a) Так, для всіх педагогів.
 - b) Ні, сертифікація є добровільною.
 - c) Лише для педагогів із досвідом понад 10 років.
15. Який етап сертифікації передбачає проведення зовнішнього незалежного оцінювання?

- a) Другий.
 - b) Перший.
 - c) Третій.
16. Який ключовий показник оцінюється у сертифікації?
- a) Рівень педагогічної майстерності.
 - b) Ставлення до учнів.
 - c) Дисциплінарні показники.
17. Чи визнається сертифікація під час атестації педагогів?
- a) Так, сертифікація зараховується як проходження атестації.
 - b) Ні, сертифікація не впливає на атестацію.
 - c) Частково.
18. Як педагог може подати заявку на сертифікацію?
- a) Через органи місцевої влади.
 - b) Через електронну платформу Державної служби якості освіти.
 - c) Особисто у закладі освіти.
19. Що є підставою для анулювання сертифіката педагога?
- a) Невиконання професійних обов'язків.
 - b) Втрата документа.

- с) Відсутність педагогічного навантаження протягом року.
20. Як можна використовувати результати сертифікації?
- а) Для підвищення кваліфікації педагогів.
 - б) Для участі у конкурсах на адміністративні посади.
 - с) Усі вищезазначені.

Тема 8. Інституційний аудит ЗЗСО: основні положення. Підготовка ЗЗСО до Інституційного аудиту, побудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Експертна група: склад і зміст її роботи

Інституційний аудит закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) – це процедура зовнішнього оцінювання діяльності закладу освіти, спрямована на аналіз якості освітніх процесів і відповідність їх державним стандартам.

Мета інституційного аудиту:

- Забезпечення підвищення якості освіти в ЗЗСО.

- Надання рекомендацій для вдосконалення освітніх і управлінських процесів.
- Виявлення сильних сторін і зон розвитку закладу освіти.

Нормативна база:

- Закон України "Про освіту".
- Постанова Кабінету Міністрів України щодо порядку проведення інституційного аудиту.
- Накази МОН України, які визначають критерії та процедури аудиту.

Ключові принципи аудиту:

- Об'єктивність: забезпечення незалежного оцінювання.
- Прозорість: доступ до інформації про процедуру аудиту.
- Орієнтація на розвиток: акцент на рекомендаціях для вдосконалення діяльності закладу.

Елементи, що оцінюються в межах аудиту:

1. Якість освітньої діяльності.
2. Освітнє середовище.
3. Управління закладом освіти.
4. Рівень професійної майстерності педагогічного складу.

Підготовка ЗЗСО до інституційного аудиту

Внутрішній аналіз діяльності:

- Проведення самооцінки освітніх і управлінських процесів.
- Аналіз навчальних планів і програм на відповідність державним стандартам.
- Оцінювання професійної діяльності педагогів.

Формування робочої групи:

- Залучення адміністрації, педагогів, батьків і учнів до підготовки.
- Визначення відповідальних осіб за окремі напрями діяльності.

Документальне забезпечення:

- Актуалізація статутних документів.
- Підготовка освітніх програм і навчальних планів.
- Формування звітів про діяльність закладу.

Комунікація з аудиторською групою:

- Надання необхідної інформації та документації.
- Організація доступу до ресурсів закладу освіти.

Інформування учасників освітнього процесу:

- Проведення роз'яснювальної роботи серед педагогів, учнів і батьків.
- Забезпечення розуміння мети аудиту та його значення для покращення якості освіти.

Побудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Основні елементи внутрішньої системи забезпечення якості:

Моніторинг якості освітньої діяльності:

- Постійний контроль за виконанням навчальних планів і програм.
- Аналіз результатів навчання учнів.

Оцінювання професійної діяльності педагогів:

- Вивчення методик і підходів до викладання.
- Підвищення кваліфікації педагогів.

Робота з освітнім середовищем:

- Забезпечення безпечних і комфортних умов для навчання.
- Інклюзивність середовища для всіх учасників освітнього процесу.

Впровадження інноваційних методик:

- Використання сучасних технологій у навчальному процесі.

- Застосування інтерактивних і проєктних методів навчання.

Процедури самооцінювання:

- Регулярне проведення опитувань серед учнів, батьків і педагогів.
- Аналіз зворотного зв'язку для коригування освітнього процесу.

Переваги внутрішньої системи забезпечення якості:

- Підвищення рівня прозорості та відповідальності закладу.
- Своєчасне виявлення і коригування недоліків.
- Підготовка до зовнішнього оцінювання та акредитації.

Виклики у створенні внутрішньої системи якості:

- Недостатнє фінансування.
- Дефіцит кваліфікованих фахівців.
- Резистентність до змін з боку учасників освітнього процесу.

Інституційний аудит є важливим інструментом оцінювання та вдосконалення діяльності закладів загальної середньої освіти. Успішна підготовка до аудиту потребує побудови ефективної внутрішньої системи

забезпечення якості освіти, яка повинна враховувати сучасні стандарти та потреби освітнього середовища. Ця система дозволяє забезпечити високу якість освітньої діяльності, підвищити конкурентоспроможність закладу освіти та сприяти його постійному розвитку.

Тестові питання 1

1. Що таке інституційний аудит ЗЗСО?
 - a) Зовнішнє оцінювання навчальних досягнень учнів.
 - b) Комплексне оцінювання діяльності закладу загальної середньої освіти.
 - c) Відвідування уроків адміністрацією школи.
2. Який основний нормативний документ регулює проведення інституційного аудиту?
 - a) Закон України "Про освіту".
 - b) Конституція України.
 - c) Кодекс законів про працю.
3. Хто проводить інституційний аудит у ЗЗСО?

- a) Міністерство освіти і науки України.
 - b) Державна служба якості освіти (ДСЯО).
 - c) Органи місцевого самоврядування.
4. Яка основна мета інституційного аудиту?
- a) Виявлення порушень у закладі освіти.
 - b) Забезпечення якості освітньої діяльності та сприяння її вдосконаленню.
 - c) Зменшення навчального навантаження на учнів.
5. Як часто проводиться інституційний аудит у ЗЗСО?
- a) Раз на 5 років.
 - b) Раз на 10 років.
 - c) Щорічно.
6. Що включає інституційний аудит?
- a) Перевірку фінансових документів.
 - b) Оцінювання освітнього процесу, управлінської діяльності та

- внутрішньої системи забезпечення якості освіти.
- с) Відвідування уроків та опитування батьків.
7. Що є обов'язковою складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти?
- а) Самооцінювання закладу освіти.
 - б) Оцінювання роботи вчителів учнями.
 - с) Створення додаткових освітніх програм.
8. Який документ заклад освіти подає перед проведенням інституційного аудиту?
- а) Звіт про фінансову діяльність.
 - б) Самоаналіз освітньої діяльності.
 - с) Графік проведення уроків.
9. Що таке внутрішня система забезпечення якості освіти?
- а) Комплекс заходів, спрямованих на забезпечення якості освіти у самому закладі.
 - б) Система нагляду органів місцевої влади за школою.
 - с) Рейтингове оцінювання учнів.

10. Який компонент є ключовим у внутрішній системі забезпечення якості освіти?
- a) Моніторинг та оцінювання якості освіти.
 - b) Оцінка матеріально-технічної бази.
 - c) Збільшення кількості дисциплін.
11. Хто затверджує внутрішню систему забезпечення якості освіти у закладі освіти?
- a) Адміністрація закладу освіти.
 - b) Державна служба якості освіти.
 - c) Органи місцевого самоврядування.
12. Що є підставою для позапланового інституційного аудиту?
- a) Запит від батьків учнів.
 - b) Виявлення грубих порушень законодавства.
 - c) Відсутність шкільної документації.
13. Який результат інституційного аудиту отримує заклад освіти?
- a) Звіт із рекомендаціями щодо вдосконалення діяльності.

- b) Сертифікат якості освіти.
 - c) Фінансовий звіт.
14. Яка роль учителів у підготовці до інституційного аудиту?
- a) Надання документації та участь у самооцінюванні.
 - b) Підготовка учнів до перевірок.
 - c) Підготовка додаткових навчальних планів.
15. Як батьки можуть брати участь у інституційному аудиті?
- a) Через опитування щодо якості освітніх послуг.
 - b) Через оцінювання роботи вчителів.
 - c) Підготовка звітів для адміністрації.
16. Хто відповідає за складання звіту за результатами інституційного аудиту?
- a) Державна служба якості освіти.
 - b) Вчена рада закладу освіти.
 - c) Адміністрація школи.
17. Що є метою самооцінювання закладу освіти?

- a) Оцінити власну діяльність та визначити напрямки для покращення.
 - b) Підготуватися до інституційного аудиту.
 - c) Створити нові навчальні програми.
18. Які критерії враховуються під час проведення інституційного аудиту?
- a) Управлінська діяльність, освітнє середовище, якість навчання.
 - b) Кількість уроків та дисциплін.
 - c) Звіти адміністрації.
19. Як заклад освіти може вдосконалити свою внутрішню систему забезпечення якості?
- a) Впроваджувати моніторинг та аналіз результатів навчання.
 - b) Залучати більше учнів до участі в олімпіадах.
 - c) Розширити матеріально-технічну базу.
20. Як часто заклад освіти має проводити самооцінювання?
- a) Раз на рік.
 - b) Раз на три роки.

с) Щомісяця.

Експертна група: поняття та значення

Експертна група – це колектив фахівців, який здійснює незалежну оцінку діяльності закладів освіти, освітніх програм чи навчальних процесів з метою забезпечення їх відповідності державним стандартам і критеріям якості.

Значення:

- Забезпечення об'єктивного оцінювання якості освіти.
- Надання рекомендацій для вдосконалення освітніх процесів.
- Виявлення сильних сторін та зон розвитку закладу освіти.

Склад експертної групи

Основні категорії членів групи:

Голова експертної групи:

- Координує роботу групи.
- Відповідає за кінцевий звіт і рекомендації.

Фахівці за напрямками:

- Представники різних галузей знань, які відповідають специфіці

оцінюваного об'єкта (освітньої програми або закладу освіти).

- Мають відповідну кваліфікацію та досвід.

Педагогічні експерти:

- Оцінюють методи викладання, професійний рівень викладачів і організацію освітнього процесу.

Представники роботодавців або ринку праці:

- Аналізують відповідність освітніх програм потребам ринку.

Інші учасники (за потребою):

- Студенти, батьки, громадські діячі (у якості консультантів).

Вимоги до членів експертної групи:

- Високий рівень професійної компетентності.
- Досвід у проведенні оцінювань або аудиту.
- Об'єктивність і незалежність.

Зміст роботи експертної групи

Етапи роботи:

1. Підготовчий етап:

- Отримання завдання на проведення оцінки.

- Ознайомлення з нормативно-правовою базою та документами закладу освіти.
- Формування плану роботи експертної групи.

Аналіз документації:

- Оцінка навчальних планів і програм.
- Перевірка відповідності матеріально-технічної бази стандартам.
- Аналіз внутрішніх систем забезпечення якості освіти.

Спостереження за освітнім процесом:

- Відвідування занять для аналізу методів викладання.
- Взаємодія зі студентами, викладачами та адміністрацією.

Опитування та анкетування:

- Збір зворотного зв'язку від студентів, викладачів і роботодавців.
- Аналіз результатів для формування висновків.

Оцінювання результатів діяльності:

- Визначення сильних і слабких сторін освітнього процесу.
- Оцінка відповідності освітніх програм запитам ринку праці.

Формування звіту:

- Узагальнення отриманих результатів.
- Надання рекомендацій для вдосконалення діяльності закладу.

Звітування:

- Підготовка звіту з детальним аналізом і висновками.
- Надання закладу освіти рекомендацій для покращення діяльності.
- Презентація результатів аудиторській раді або управлінським органам.

Результати роботи експертної групи

1. Аналітичний звіт:

- Узагальнена оцінка якості освітніх процесів і програм.
- Висновки щодо відповідності стандартам.

2. Рекомендації:

- Пропозиції щодо вдосконалення методів викладання.

- Рекомендації для оновлення навчальних програм.
3. Оцінка перспектив:
- Виявлення потенційних ризиків у діяльності закладу.
 - Визначення можливостей для розвитку.

Виклики у роботі експертної групи

- Об'єктивність оцінювання: Забезпечення незалежності експертів і виключення конфлікту інтересів.
- Доступ до інформації: Іноді заклади освіти можуть обмежувати доступ до ключових даних.
- Часові обмеження: Проведення якісного аудиту може вимагати значного часу.
- Резистентність до змін: Нерідко заклади освіти неохоче сприймають рекомендації експертів.

Перспективи вдосконалення роботи експертних груп

- Розробка стандартів оцінювання для забезпечення єдності підходів.
- Впровадження цифрових технологій для спрощення аналізу даних.

- Постійне навчання та підвищення кваліфікації експертів.
- Залучення міжнародних експертів для інтеграції передових практик.

Експертна група відіграє ключову роль у забезпеченні якості освіти через незалежне оцінювання діяльності закладів освіти та освітніх програм. Ефективна робота експертної групи сприяє підвищенню якості освітнього процесу, адаптації до сучасних викликів і формуванню конкурентоспроможної освітньої системи.

Тестові питання 2

1. Що таке експертна група?
 - a) Тимчасова група для проведення оцінки та аналізу діяльності закладу освіти.
 - b) Постійний орган управління закладом освіти.
 - c) Асоціація викладачів.
2. Яка основна мета роботи експертної групи?
 - a) Надання консультацій учителям.
 - b) Об'єктивна оцінка якості діяльності закладу освіти.

- с) Проведення семінарів для адміністрації.
3. Хто формує склад експертної групи для проведення аудиту?
- а) Державна служба якості освіти (ДСЯО).
 - б) Міністерство освіти і науки України.
 - с) Органи місцевого самоврядування.
4. З кого складається експертна група?
- а) З педагогів, представників ДСЯО та фахівців у сфері освіти.
 - б) Лише з представників місцевої громади.
 - с) З учнів та батьків.
5. Який документ регламентує діяльність експертної групи?
- а) Закон України "Про освіту".
 - б) Положення про інституційний аудит.
 - с) Конституція України.
6. Скільки осіб зазвичай входить до складу експертної групи?
- а) Від 3 до 5 осіб.
 - б) Від 5 до 10 осіб.

- с) Від 10 до 15 осіб.
7. Яка основна роль експертної групи в інституційному аудиті?
- а) Збір даних, їх аналіз та формування рекомендацій.
 - б) Відвідування уроків.
 - с) Проведення семінарів для учнів.
8. Що є головним завданням експертної групи під час аудиту?
- а) Скласти звіт із рекомендаціями для покращення якості освіти.
 - б) Провести атестацію вчителів.
 - с) Виявити порушення дисципліни серед учнів.
9. Як експертна група отримує інформацію про заклад освіти?
- а) Через опитування вчителів, учнів та батьків.
 - б) Через вивчення документації закладу.
 - с) Усі вищезазначені способи.
10. Який документ є результатом роботи експертної групи?
- а) План розвитку закладу.
 - б) Звіт із висновками та рекомендаціями.

- с) Декларація про відповідність закладу стандартам.
11. Хто очолює експертну групу?
- а) Представник Державної служби якості освіти.
 - б) Директор закладу освіти.
 - с) Обраний член групи.
12. Який етап є першим у роботі експертної групи?
- а) Відвідування закладу освіти.
 - б) Ознайомлення із самооцінкою закладу.
 - с) Проведення опитування батьків.
13. Що є основою для формування висновків експертної групи?
- а) Дані самооцінювання закладу, результати спостережень і опитувань.
 - б) Відгуки учнів.
 - с) Пропозиції місцевої громади.
14. Як експертна група взаємодіє з педагогами під час аудиту?
- а) Через консультації та інтерв'ю.
 - б) Через навчальні семінари.
 - с) Через контрольні випробування.

15. Яка тривалість роботи експертної групи у закладі освіти?
- a) 1–3 дні.
 - b) 3–5 днів.
 - c) До 7 днів.
16. Яка інформація є конфіденційною у роботі експертної групи?
- a) Висновки аудиту.
 - b) Особисті дані учасників опитувань.
 - c) Перелік рекомендацій.
17. Як забезпечується об'єктивність роботи експертної групи?
- a) Участь незалежних експертів та застосування критеріїв оцінювання.
 - b) Використання відкритих джерел інформації.
 - c) Погодження результатів з адміністрацією школи.
18. Який розділ звіту експертної групи є найважливішим?
- a) Рекомендації щодо вдосконалення діяльності закладу.
 - b) Аналіз фінансової звітності.
 - c) Кількість навчальних годин.

19. Що експертна група аналізує під час вивчення освітнього середовища?
- a) Умови для навчання, рівень безпеки та інклюзивності.
 - b) Стиль спілкування вчителів.
 - c) Оцінки учнів.
20. Як часто заклади освіти можуть проходити аудит із залученням експертної групи?
- a) Щорічно.
 - b) Один раз на 5 років.
 - c) Один раз на 10 років.

Теми для самостійної (індивідуальної) та науково-дослідної роботи

1. Загальні положення про ліцензування освітньої діяльності в Україні.
2. Законодавчі акти, що регулюють ліцензування закладів освіти.
3. Етапи отримання ліцензії на освітню діяльність.
4. Вимоги до закладів освіти для отримання ліцензії.
5. Особливості ліцензування закладів різного рівня освіти.

6. Ліцензійні умови: порядок затвердження та моніторингу.
7. Контроль за дотриманням ліцензійних умов.
8. Відповідальність за порушення ліцензійних вимог.
9. Особливості ліцензування приватних закладів освіти.
10. Міжнародні підходи до ліцензування освітньої діяльності.
11. Законодавчі основи започаткування освітньої діяльності в загальній середній освіті.
12. Порядок створення та реєстрації закладів загальної середньої освіти.
13. Вимоги до освітньої програми для повної загальної середньої освіти.
14. Впровадження державних стандартів освіти.
15. Організація навчального процесу у закладах середньої освіти.
16. Педагогічні кадри у системі загальної середньої освіти.
17. Оцінювання результатів навчання учнів.

18. Взаємодія із батьками та громадою в освітньому процесі.
19. Фінансування закладів загальної середньої освіти.
20. Моніторинг якості освітньої діяльності в школах.
21. Визначення фахової передвищої та професійно-технічної освіти.
22. Порядок ліцензування закладів фахової передвищої освіти.
23. Нормативні акти для започаткування діяльності професійно-технічних закладів.
24. Особливості впровадження освітніх програм у професійно-технічній освіті.
25. Роль дуальної освіти у підготовці фахівців.
26. Організація виробничої практики у професійно-технічній освіті.
27. Вимоги до педагогічних працівників закладів професійної освіти.
28. Особливості післядипломної освіти: основні напрямки та форми.
29. Оцінювання якості професійно-технічної освіти.

30. Роль роботодавців у розвитку професійної та фахової передвищої освіти.
31. Нормативно-правова база у сфері вищої освіти.
32. Порядок отримання ліцензії для закладів вищої освіти.
33. Стандарти вищої освіти: структура та вимоги.
34. Освітні програми у вищій освіті: обов'язкові компоненти.
35. Особливості організації навчального процесу у вищих навчальних закладах.
36. Наукова діяльність як складова вищої освіти.
37. Післядипломна освіта: напрями та завдання.
38. Роль академічної доброчесності у вищій освіті.
39. Працевлаштування випускників вищих навчальних закладів.
40. Моніторинг якості освітньої діяльності у вищій освіті.
41. Мета та завдання акредитації освітніх програм.

42. Нормативна база акредитації в Україні.
43. Критерії акредитації освітніх програм.
44. Порядок подання заяви на акредитацію.
45. Роль Національного агентства із забезпечення якості освіти.
46. Експертна оцінка освітніх програм.
47. Оформлення результатів акредитації.
48. Наслідки відмови в акредитації.
49. Особливості акредитації іноземних освітніх програм.
50. Міжнародний контекст акредитації.
51. Основні компоненти освітніх програм.
52. Обов'язкові та вибіркові компоненти ОП.
53. Програмні результати навчання.
54. Компетентності випускників: загальні та фахові.
55. Інтеграція теоретичного та практичного навчання.
56. Вимоги до освітніх програм згідно з державними стандартами.

57. Формування навчального плану.
58. Оцінювання ефективності освітніх програм.
59. Участь роботодавців у розробці ОП.
60. Адаптація освітніх програм до потреб ринку праці.
61. Поняття якості освітніх програм.
62. Ключові критерії оцінювання якості ОП.
63. Роль самооцінювання у забезпеченні якості.
64. Структура та зміст самозвіту освітньої програми.
65. Аналіз відповідності програм результатам навчання.
66. Участь стейкхолдерів у самооцінюванні ОП.
67. Моніторинг якості освітніх програм.
68. Інструменти оцінювання ефективності ОП.
69. Використання самозвіту для акредитації програми.
70. Вдосконалення ОП на основі результатів оцінювання.

71. Поняття сертифікації педагогів.
72. Нормативно-правова база сертифікації.
73. Критерії оцінювання професійної компетентності педагогів.
74. Етапи сертифікації педагогів.
75. Документи, що видаються за результатами сертифікації.
76. Роль сертифікації у підвищенні кваліфікації.
77. Участь роботодавців у процесі сертифікації.
78. Переваги сертифікації для педагогів.
79. Відповідальність за недотримання умов сертифікації.
80. Міжнародний досвід сертифікації педагогічних працівників.
81. Поняття інституційного аудиту.
82. Нормативно-правове регулювання аудиту.
83. Мета та завдання інституційного аудиту.
84. Етапи проведення інституційного аудиту.
85. Склад експертної групи для аудиту.

86. Самооцінювання як етап підготовки до аудиту.
87. Критерії оцінювання діяльності ЗЗСО.
88. Звіт за результатами аудиту.
89. Рекомендації для закладів освіти за підсумками аудиту.
90. Підтримка закладів освіти після аудиту.
91. Склад експертної групи для оцінювання якості освіти.
92. Повноваження експертної групи.
93. Підготовка експертів до аудиту.
94. Етапи роботи експертної групи.
95. Взаємодія експертної групи із закладом освіти.
96. Методи збору інформації експертною групою.
97. Формування висновків експертної групи.
98. Оформлення звіту експертної групи.
99. Використання результатів експертного оцінювання.
100. Прозорість і об'єктивність роботи експертів.

ЗМІСТ

ТЕМА 1. Нормативна база ліцензування освітньої діяльності закладів освіти різного рівня	4
<i>Тестові питання</i>	5
ТЕМА 2. Започаткування та провадження освітньої діяльності у сфері повної загальної середньої освіти.	10
<i>Тестові питання</i>	11
ТЕМА 3. Започаткування та провадження освітньої діяльності у сфері фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти та післядипломної освіти для осіб з освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, з професійною професійно-технічною) освітою.	16
<i>Тестові питання</i>	17
Тема 4. Вимоги щодо започаткування та провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти та післядипломної освіти.	22
<i>Тестові питання</i>	24
Тема 5: Основні засади та порядок проведення акредитації освітніх програм	29
<i>Тестові питання</i>	33
Тема 6: Структура і зміст освітніх програм (ОП)	38

<i>Тестові питання</i>	44
Тема 7. Критерії оцінювання якості ОП. Складання самозвіту ОП. Сертифікація педагогічних працівників	49
<i>Тестові питання 1</i>	53
<i>Тестові питання 2</i>	63
Тема 8. Інституційний аудит ЗЗСО: основні положення. Підготовка ЗЗСО до Інституційного аудиту, побудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Експертна група: склад і зміст її роботи	68
<i>Тестові питання 1</i>	73
<i>Тестові питання 2</i>	84
Теми для самостійної (індивідуальної) та науково-дослідної роботи	89

Укладачі: Пономарьова Марина Сергіївна

Ніколаєнко Наталія Миколаївна

ЛІЦЕНЗУВАННЯ Й АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**навчально-методичний посібник до самостійного
(дистанційного) вивчення дисципліни**

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти денної та заочної форм навчання
спеціальності *015 Професійна освіта (аграрне
виробництво, переробка сільськогосподарської
продукції та харчові технології)***

Комп'ютерний набір і верстка М.С. Пономарьова

**Підп. до друку _____ 2024 р. Формат 60x841/16. Гарнітура
Таймс. Друк офсет. обсяг: 4,5 ум.-друк. арк.; 4,7 обл.-вид. арк.**